

CÁC RỐI LOẠN LIÊN XƯƠNG

TS.BS HOÀNG ĐỨC THÁI

MỤC TIÊU

1. Phân loại các dạng rối loạn liên xương
2. Giải thích cơ chế rối loạn liên xương
3. Mô tả các triệu chứng lâm sàng và cận lâm sàng chẩn đoán rối loạn liên xương
4. Phân tích các ảnh hưởng của rối loạn liên xương lên chức năng
5. Phân tích nguyên tắc điều trị

CA LÂM SÀNG 1

BN nam 30 tuổi, cách nay 3 tháng BN chơi đá banh té chống cổ tay P, được chẩn đoán là **gãy xương thuyền cổ tay P**, và đã được bó bột cẳng bàn tay ôm ngón cái như hình bên. Bệnh nhân tuân thủ điều trị khá tốt và tái khám đầy đủ theo hẹn.

Tại thời điểm 3 tháng sau bó bột, BN được tháo bỏ bột:

- BN vẫn còn đau vị trí xương thuyền cổ tay P
- Hình bên là XQ lúc mới gãy và XQ sau 3 tháng

Hãy so sánh hình ảnh Xquang hai thời điểm từ đó đưa ra nhận xét về chỗ gãy xương thuyền?

Nghi ngờ tình trạng gì tại chỗ gãy?

BN rất băn khoăn không biết có bị tổn thương gì nữa tại cổ tay không mà xương không chịu lành

Theo bạn, có cần thêm kỹ thuật nào khác để khảo sát thêm?

Nếu cần thì kỹ thuật này giúp cung cấp thông tin gì trong trường hợp này?

Bằng hiểu biết về quá trình liền xương (điều kiện liền xương) và đặc điểm giải phẫu học của xương thuyền, hãy đưa ra những lý giải **tại sao trường hợp này xương không lành** và lý giải các triệu chứng lâm sàng và cận lâm sàng ?

Theo bạn yếu tố nào góp phần quan trọng nhất dẫn đến không lành xương trong trường hợp này?

Tại thời điểm bỏ bột (3 tháng), xương chưa lành, BS đề nghị phẫu thuật, BN sợ mổ nên tự đi bó thuốc và không tái khám nữa. Đến 12 tháng sau gãy, BN quay lại gặp BS vì thấy cổ tay không ổn nhiều hơn.

Theo bạn các triệu chứng không ổn đó là gì?

Trên Xquang sẽ lưu ý những dấu hiệu gì?

Đây là một trường hợp không liền xương.

- Chẩn đoán hiện tại là gì?
- Thuộc loại nào trong phân loại không liền xương?

Sau khi nghe BS giải thích một lần nữa về sự cần thiết phải phẫu thuật, bn đã đồng ý mổ.

Nguyên tắc điều trị là cung cấp yếu tố còn thiếu để đạt liền xương

Như vậy trường hợp này cần làm những việc gì để đạt liền xương?

Take-home messages

- Các nguyên nhân gây cản trở hoặc đối nghịch lại sự lưu thông máu tốt hoặc sự tiếp xúc của các mặt xương gãy đều có thể gây chậm liền xương và không liền xương.
- Không liền xương thuyên dẫn đến thay đổi sự tương quan bình thường của xương với các cấu trúc xung quanh làm suy giảm chức năng của khớp cổ tay và của chi.
- Chẩn đoán rối loạn liền xương thuyên bằng dựa vào lâm sàng, thời gian, và hình ảnh học (Xquang, CT, MRI)
- Nguyên tắc điều trị là cung cấp các điều kiện còn thiếu để đi đến liền xương vì vậy ở mỗi ca rối loạn liền xương đều phải trả lời bị thiếu yếu tố gì từ đó mới có biện pháp điều trị

CA LÂM SÀNG 2

BN nam 40 tuổi, cách nay 8 tháng BN bị té xe máy gãy xương cánh tay T, BN được chỉ định mổ KHX cánh tay.

Hiện tại BN còn cử động bất thường 1/3 giữa xương cánh tay T

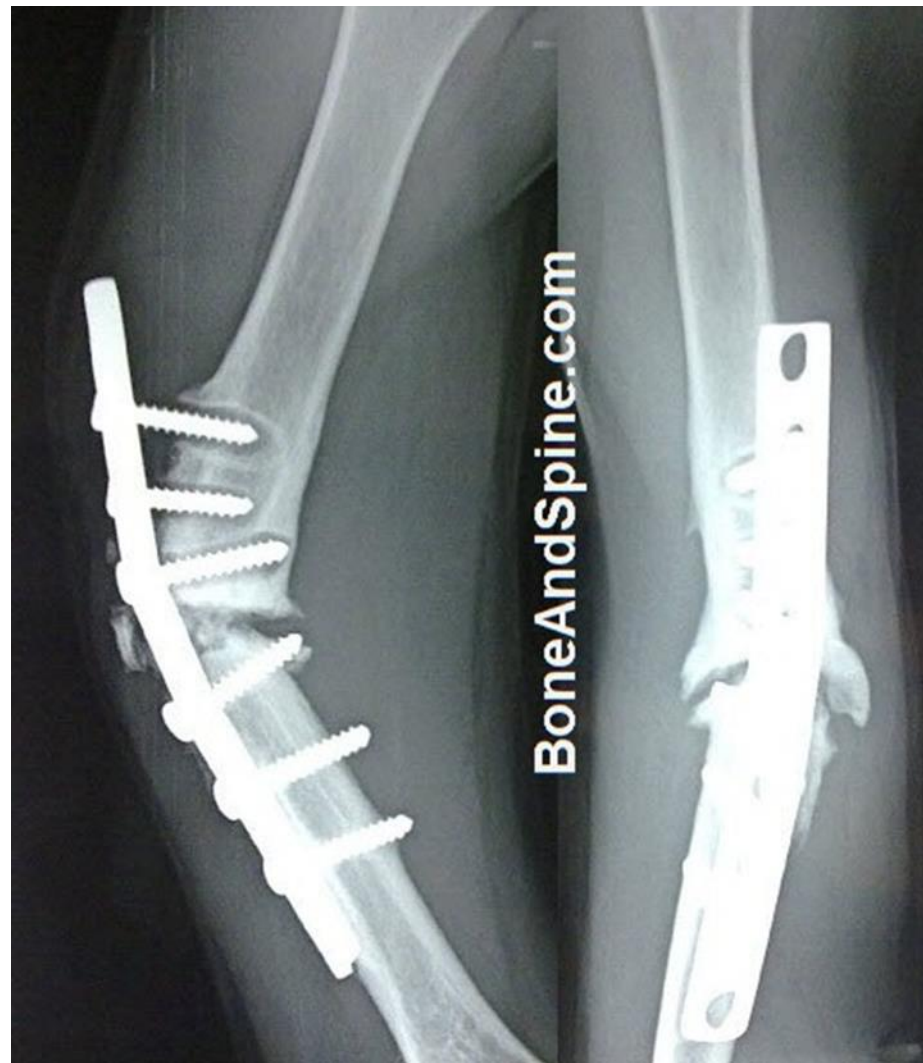
Xquang như hình bên.

Liệt kê các dấu hiệu xquang tại ổ gãy?

Yếu tố nào là quan trọng nhất dẫn đến không lành xương trong trường hợp này ?

- A. *Phẫu thuật bóc tách nhiều làm tổn thương nguồn cấp máu tại ổ gãy.*
- B. *Xương gãy không được bất động đủ dù đã KHX bằng nẹp vít*
- C. *Vùng gãy có đặc điểm là có máu nuôi nghèo nàn nên thường khó liền xương*
- D. *Nẹp vít là tác nhân cản trở làm hai mặt gãy không tiếp xúc tốt để đạt liền xương.*

Đây là một trường hợp không liền xương.

- Chẩn đoán hiện tại là gì?
- Thuộc loại nào trong phân loại không liền xương?

Từ chẩn đoán và dựa vào
nguyên tắc điều trị hãy chọn
phương pháp điều trị phù hợp
cho BN?

Và giải thích tại sao?

Take-home messages

- Các nguyên nhân dẫn đến bất động ổ gãy không đầy đủ đều có thể gây chậm liền xương và không liền xương.
- Không liền xương thể phì đại cho thấy ổ gãy thiếu bất động đầy đủ
- Nguyên tắc điều trị là cung cấp các điều kiện còn thiếu để đi đến liền xương

CA LÂM SÀNG 3

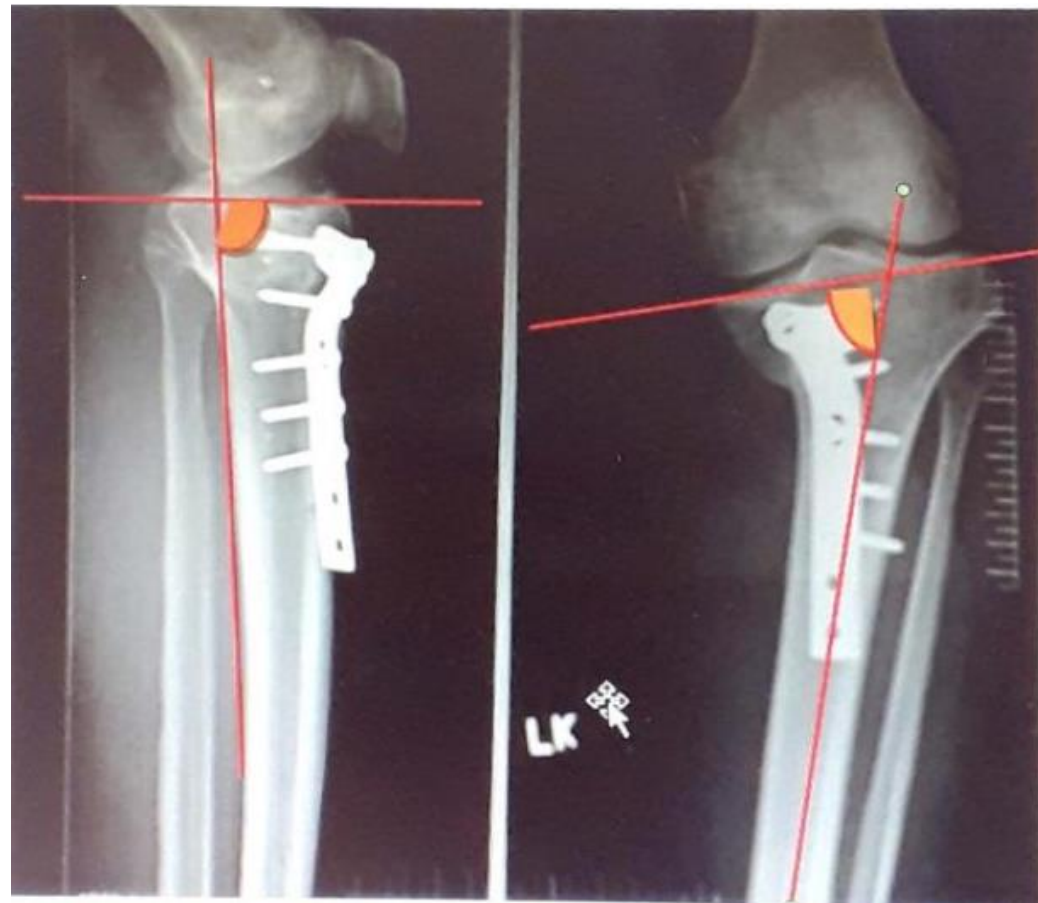
BN nam 35 tuổi, cách nay 12 tháng
BN bị té xe máy gãy kín mâm chày
trong gối T, bn được mổ KHX mâm
chày.

Hiện tại BN còn đau gối T khi đi lại
nhiều, ROM gối T: 100-0-10

Xquang như hình bên.

Xương đã liền chưa?

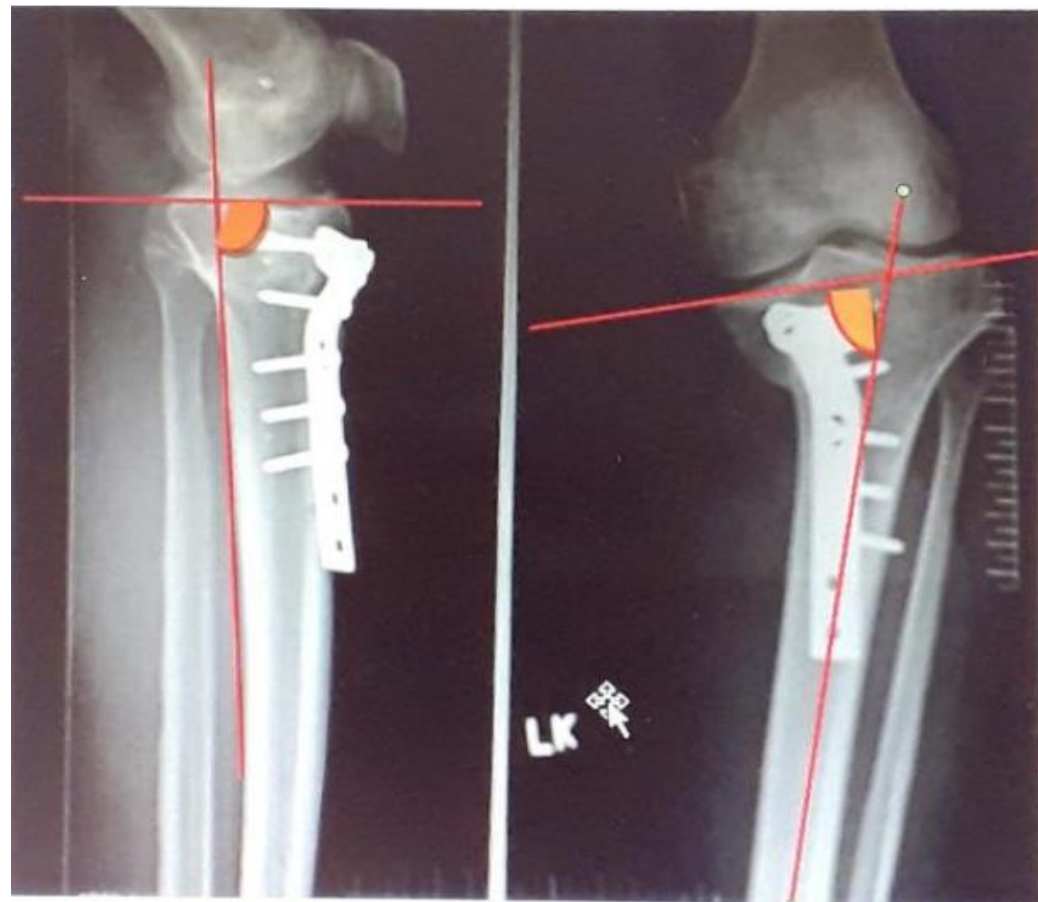
Trên phim thẳng, vẽ đường ngang
khớp gối, trục dọc xương chày và cho
nhận xét về tương quan 2 trục này?

Bs giải thích là xương bị lệch trục làm ảnh hưởng chức năng khớp gối, cần mổ chỉnh trục.

Hãy lý giải tại sao lệch trục lại ảnh hưởng chức năng khớp gối?

Nguyên tắc điều trị can xấu?

Hình ảnh lâm sàng và X-quang trước và sau mổ

Take-home messages

- Can xấu ảnh hưởng đến chức năng cần phẫu thuật để chỉnh sửa
- Quyết định cắt xương chỉnh trục cần cân nhắc cẩn thận dựa vào yếu tố bệnh nhân và yếu tố tại chỗ để tiên lượng sự phục hồi chức năng sau khi mổ.

CA LÂM SÀNG 4

BN nam 42 tuổi, cách nay 12 tháng BN bị trượt chân té gãy kín 1/3 giữa xương cánh tay T, bn được điều trị bằng bó bột. Hiện tại BN hết đau, chức năng tay trái bình thường.

Xquang như hình bên.

Xương đã liền chưa?

Trên phim thẳng, vẽ trục dọc của đoạn trên và đoạn dưới xương cánh tay và cho nhận xét về tương quan 2 trục này?

Dựa vào nguyên tắc điều trị can
lệch để đề xuất trường hợp can
lệch xương cánh tay này có cần
phẫu thuật chỉnh sửa hay không?

Take-home messages

Can xấu nhưng không ảnh hưởng đến chức năng thì không nhất thiết phải phẫu thuật để chỉnh sửa